

Verdiepend onderzoek das MAA

Ten behoeve van de aanleg van P7

COLOFON

Aanvullend onderzoek **das** MAA Ten behoeve van de aanleg P7

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Roermond Eci 10 6041 KW Roermond T 046 436 0850 E adviesroermond@idverde.nl
OPGESTELD DOOR VRIJGEGEVEN DOOR	Nina Pigmans Lisa Gijsen
OPDRACHTGEVER	Sven Jacobi (RHDHV) Amerikalaan 10 6199 ZN Maastricht
PROJECTNUMMER	724230029
STATUS	Definitief
VERSIE	1
DATUM	14-07-2023

Copyright 2023 *idverde*. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *idverde*. *idverde* is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
1. INLEIDING	4
1.1 aanleiding	4
1.2 De das	4
1.3 Plangebied	5
1.4 Wettelijk kader en ontheffingen	7
1.4.1 Wet natuurbescherming	7
1.5 Leeswijzer	7
2. HABITATANALYSE	8
2.1 Methode	8
2.2 Resultaat	8
2.2.1 Resultaat veldbezoek	8
2.2.2 Resultaten wildcamera's	9
2.3 Conclusie habitatanalyse	18
3. BURCHTSTATUS	20
3.1 Methode	20
3.2 Resultaat	20
3.2.1 Resultaat veldbezoek	20
3.2.2 Resultaten wildcamera's	22
3.3 Conclusie burchtstatus	22
4. CONCLUSIE	24
LITERATUUR	25

1. Inleiding

1.1 aanleiding

Maastricht-Aachen Airport en Infrastructuur B.V. (hierna MAABI) is voornemens om een nieuw parkeerterrein, P7, te realiseren langs de Vliegveldweg te Maastricht Airport (figuur 1.1). Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 46.000 m³. MAABI heeft Royal HaskoningDHV gevraagd het parkeerterrein te realiseren.

In opdracht van Royal HaskoningDHV heeft idverde advies de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de vigerende natuurwetgeving (project:724220104).

Voorliggend rapport is het aanvullend onderzoek naar de das op de locatie. Deze rapportage geeft antwoord op de vraag: *'is er door de aanleg van P7 sprake van verdwijnen van foerageerareaal van de das waardoor er sprake is van indirecte vernietiging van de burcht en dus een overtreding verbodsbepaling Wet natuurbescherming artikel 3.10?'*

De bijbehorende deelvraag hiervan is: *'Dient in het kader van de aanleg P7 foerageergebied te worden gecompenseerd om aantasting van de burcht en daarmee overtreding van verbodsbepaling artikel 3.10 te voorkomen, en wat houdt dat in?'*

Het antwoord op deze vragen wordt verkregen aan de hand van een habitatanalyse. Met behulp van een veldbezoek, een GIS analyse en een onderbouwing uit de literatuur wordt gekeken of het plangebied onderdeel is van het foerageerareaal van de das. Daarnaast is het voor de rol van P7 als potentieel foerageergebied van belang om de status van de burcht te bepalen. Dit zal worden onderzocht met behulp van camera's.

Figuur 1.1: Het plangebied (rood omkaderd) en het te onderzoek gebied tijdens het aanvullend onderzoek naar de das (geel omkaderd).

1.2 De das

In 1960 waren er maar ongeveer 1200 dassen in Nederland, dit komt doordat dassen werden bejaagd voor het vlees en het vet. Het gaat nu beter met de soort en er zijn naar schatting ongeveer 5.000-6.000 dassen in Nederland. De das komt in Nederland vooral voor in het oosten, zuiden en midden van het land. Hier leeft hij in verschillende biotopen, maar heeft een voorkeur voor kleinschalige akker- en weidelandschap met bosjes, heggen en houtwallen. Daarnaast komt de das ook voor in meer open terreinen zoals vochtige heiden en rivierdalen. Een gebied is geschikt voor de das als er weinig verstoring is, voldoende dekking, een groot voedselaanbod en aan bodem waarin ze een burcht kunnen bouwen (hiervoor is het van belang dat de grondwaterstand tenminste 1.5 m onder het maaiveld staat).

De grootte van het territorium van de das is afhankelijk van het voedsel aanbod, maar varieert van zo'n 30 tot 150 hectare (van Bommel et al., 2015). Binnen het territorium liggen de burcht(en) en voedselgronden. Dassen leven in Nederland in familiegroepen, een familiegroep (clan) bewoont gezamenlijk een burcht met territorium. Andere dassen worden verdreven uit het territorium, waarvan het centrum en de grenzen worden aangegeven doormiddel van mestputjes.

Een dassenburcht is een zelf gegraven holenstelsel, de hollen worden door gangen met elkaar verbonden. Een burcht heeft meestal 3 tot 10 pijpen. Burchten worden gebouwd in bosranden, houtwallen of heggen op hoogliggend terrein. Een burcht ligt altijd in de buurt van foerageergebied, gras- en akkerland, en water. Burchten kunnen generaties lang op dezelfde locatie bestaan. Naast een hoofdburcht heeft een dassenclan vaak ook nog bijburchten. Deze bouwen ze in de buurt waar tijdelijk veel voedselaanbod is of als de hoofdburcht wordt verstoord. Daarnaast hebben de clans in hun voedselgebied vluchtpijpen, dit zijn hollen in taluds of greppels waar ze zich in kunnen verbergen bij gevaar.

In de schemering verlaten de dassen, samen of alle apart, de burcht en gaan ze opzoek naar voedsel. Dit voedsel wordt gezocht op een afstand van een tot twee, soms vier, kilometer van de burcht. Echter, tijdens de periode dat dassenvrouwen hun jongen zogen, wordt er normaliter gefoerageerd binnen 500m van de kraambucht. Dassen zijn slechte jagers en eten alles wat voor hun neus tegenkomen, het zijn alleseters. Ze jagen voornamelijk in weilanden en open gebieden, met een voorkeur voor kort gras, omdat hier het beste regenwormen zijn te vangen. Naast regenwormen eten dassen ook bosvruchten, op de grond liggend fruit, noten, eikels paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers, insectenlarven en hommels- en wespenbroed. Tevens eten dassen ook landbouwproducten zoals knollen, koren en mais.

De das paart voornamelijk in de vroege lente, enkele keren in de zomer. In februari-maart, het jaar erop, worden er twee tot vier jongen dassen geboren. Dassen brengen de eerste zes tot acht weken van hun leven onder de grond door, mede doordat ze geboren worden geboren met hun ogen gesloten en deze zich pas na ongeveer vijf weken openen. Na zes tot acht weken komen de jongen ook buiten de burcht, en na verloop van tijd leren ze het jagen van hun moeder. Enkele jongen blijven in de familiegroep als ze ouder worden, andere moeten opzoek naar een nieuw territorium.

1.3 Plangebied

MAABI is voornemens om een nieuw parkeerterrein, P7, te realiseren voor Maastricht Aachen Airport (figuur 1.1). Het plangebied grenst in het westen aan de Vliegveldweg, parallel aan de Vliegveldweg loopt de A2. Het plangebied wordt van de weg gescheiden doormiddel van een afwateringssloot. Verders grenst het plangebied aan het luchthaventerrein. Hierin ligt in het zuiden een bosschage en ten oosten ligt de start- en landingsbaan. Momenteel heeft het plangebied een agrarische bestemming (figuur 1.2) en in het midden van het gebied staat een radartoren (figuur 1.3).

Figuur 1.2: agrarisch karakter van het plangebied.

Figuur 1.3: Radar toren in het plangebied.

1.4 Wettelijk kader en ontheffingen

1.4.1 Wet natuurbescherming

De bescherming van de das is geregeld op nationaal niveau en verankerd in de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd). Een van de pijlers waar de wet zich op richt is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt van de wet is het “Nee, tenzij...” principe. Dit betekent dat geen schade mag worden toegebracht, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan (in de vorm van een vrijstelling of verleende ontheffing). In de Wet natuurbescherming wordt, m.b.t. onderdeel soortenbescherming, onderscheid gemaakt in een drietal beschermingsregimes: beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 in de Wnb), beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 in de Wnb) en beschermingsregime andere soorten (§ 3.3 in de Wnb).

De das valt onder het beschermingsregime andere soorten, deze soorten (en dus ook de das) zijn nationaal beschermd. In de wet staat beschreven dat het verboden is om flora en fauna beschreven in bijlage onderdeel A en B van Wet natuurbescherming opzettelijk te doden of vangen. Naast het beschermen van de soorten worden ook de voortplantings- en rustplaatsen beschermd, het is verboden om deze opzettelijk te beschadigen of vernielen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding, het plangebied, de voorgenomen ontwikkelingen en de wettelijke kaders verder toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 de habitatanalyse beschreven, hierin wordt het voorkomen van de das op het MMA-terrein uitgewerkt. In hoofdstuk 3 wordt de burchtstatus van de das beschreven. En in hoofdstuk 4 wordt de conclusie gegeven. Tot slot is in hoofdstuk 5 de literatuurlijst opgenomen.

2. Habitatanalyse

2.1 Methode

Op 17 april 2023 is de NDFF geraadpleegd, en zijn alle dassenmeldingen in en rondom het MAA terrein in kaart gebracht. Op het terrein zijn geen dassen meldingen (binnen de NDFF) bekend, dit is te verklaren doordat het terrein niet openbaar toegankelijk is. Tevens is uit eerder onderzoek gebleken dat er wel dassen aanwezig zijn op het MAA terrein (Fahner, 2019; Lievense Milieu B.V., 2020). In de omgeving zijn 157 meldingen gemaakt. Het gaat dan voornamelijk om waarnemingen van levende exemplaren en (bewonings)sporen. Langs de A2 zijn ook enkele waarnemingen bekend van doden exemplaren. Er kan dus aangenomen worden dat op, om en nabij het plangebied veel dassenactiviteit is.

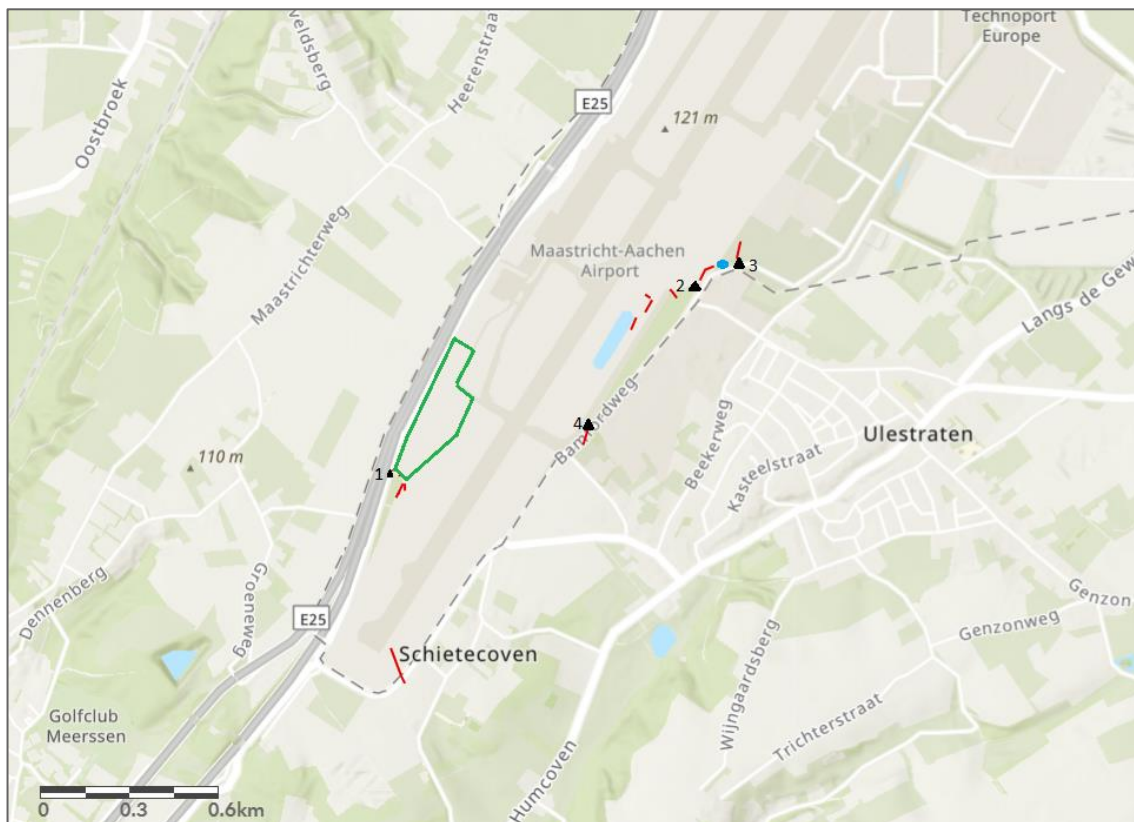
2.2 Resultaat

2.2.1 Resultaat veldbezoek

Op 25 april 2023 is het terrein bezocht en zijn wissels en andere dassensporen in kaart gebracht. Er zijn in totaal vier camera's geplaatst bij wissels van de das op het terrein. De camera's hebben in totaal 30 dagen gehangen en zijn op 25 mei 2023 opgehaald. Het veldbezoek is uitgevoerd onder begeleiding van Hans den Rooijen (Airport Authority Officer / Safety Management Officer), deskundige wat betreft flora en fauna op het MAA terrein.

Tijdens het terreinbezoek op 25 april 2023 viel het op dat er weinig sporen (zoals wissels, prenten, mestputjes, vraatsporen en graafactiviteit) van de das aanwezig waren. Tijdens het terreinbezoek op 25 mei 2023 waren deze wissels begroeid door bramen, kleeftkruid en brandnetels.

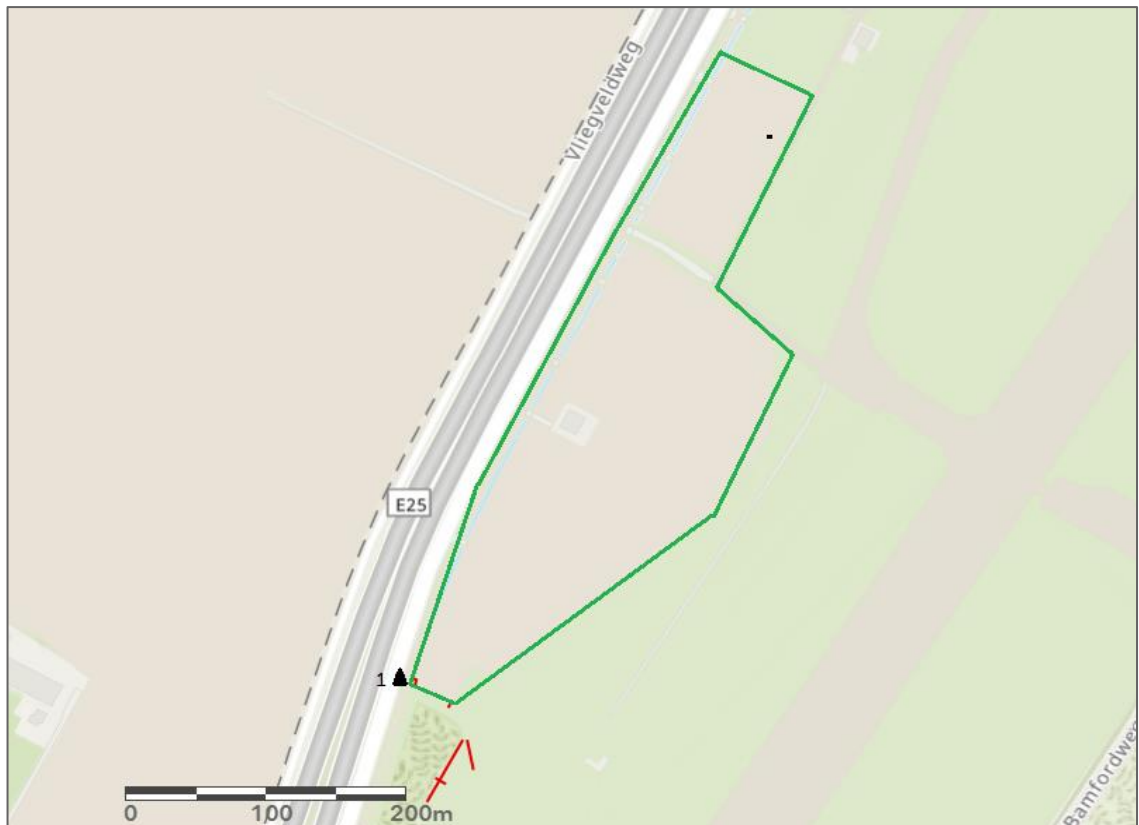
In figuur 2.1 zijn met rode lijnen de wissels op het terrein weergegeven, die zijn waargenomen op 25 april 2023. Deze lopen voornamelijk nabij bekende pijpen of bij wildtunnels (zie figuur 2.1 en 2.2.), enkele wissels lopen richting het waterbasin. Met een zwart vierkant is een wildcamera aangeduid, het cijfer staat voor het nummer van de wildcamera. De wildtunnels zijn bij camera 3 en 4. In het noordoosten zijn mestputjes van de das waargenomen, weergegeven met een blauwe cirkel. De mestputjes zijn gevonden in het midden van een rij lage bomen, en hierdoor liep ook een wissel (zie figuur 2.1).

Figuur 2.1: wissels en wildcamera's op het terrein van Maastricht Aachen Airport. Met rood zijn de wissels weergegeven, de zwarte driehoeken geven de locatie van de wildcamera's weer, het blauwe rondje geeft de locatie van het mestputje weer en met groen is het plangebied omlijnd.

In figuur 2.2 is ingezoomd op de wissels rondom het plangebied. Hierop is te zien dat er een wissel het vliegveldterrein verlaat en het plangebied betreedt. Daarnaast zijn er enkele wissels die een doorgang vormen het bosje in/uit ten zuiden van het plangebied. Er zijn hier geen mestputjes gevonden van de das.

Figuur 2.2: wissels en wildcamera's op het terrein van Maastricht Aachen Airport, ingezoomd nabij het plangebied. Met rood zijn de wissels weergegeven, de zwarte driehoeken geven de locatie van de wildcamera's weer en met groen is het plangebied omlijnd.

2.2.2 Resultaten wildcamera's

Wildcamera 1

Er zijn geen dassen waargenomen op wildcamera 2, bij de wissel richting het plangebied. De wissel was op 25 mei 2023 ook volledig begroeid met hoog gras aan de kant van het luchthaventerrein, en daardoor niet meer aanwezig. Op 13 juli 2023 is de locatie van de wissel nogmaals bezocht, en ook toen was de wissel niet meer aanwezig (figuur 2.3).

Figuur 2.3: Locatie wissel bij wildcamera 1, op 13 juli 2023.

Wildcamera 2

in de periode van 25 april tot en met 6 mei 2023 zijn verschillende dassen waargenomen op wildcamera 3 (figuur 2.4 en 2.5). De wildcamera stond vanuit de wissel gericht op het noorden, op de rij lage bomen. De dassen zijn waargenomen vanuit het bosje richting de bomen rij (richting het noorden) en weer terug vanuit de rij lage bomen richting het bosje (richten het zuiden) (figuur 2.6). In tabel 2.1 zijn de data, aantal, tijden en gedrag van de dassen weergegeven.

De das(sen) maken op een avond/nacht soms meerdere keren gebruik van de wissel. Meestal werd er maar 1 das per keer waargenomen op de camera, alleen op 5 mei 2023 zijn twee dassen waargenomen (figuur 2.7).

Op 5 mei 2023 zijn hekwerken geplaatst lijnrecht over de wissel (2.8). De hekwerken zijn geplaatst vanwege de werkzaamheden voor de baanrenovatie. De nacht erna is nog eenmaal een das waargenomen, overstekend richting het noorden onder het hekwerk door (figuur 2.9). Daarna zijn er geen dassen meer waargenomen op de wildcamera. Tevens zijn het tijdens het uithalen van de camera's, op 25 mei 2023 geen nieuwe foerageersporen van de das waargenomen.

Tabel 2.1: aantal dagen waargenomen dassen per dag, tijd en de gedraging bij wildcamera 3.

dag	aantal	tijd	gedrag
25-apr	1	Avond (22:25)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
26-apr	1	Nacht (00:57)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
27-apr	1	nacht (00:21)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
27-apr	1	nacht (00:28)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
27-apr	1	nacht (03:59)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
29-apr	1	nacht (01:33)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
29-apr	1	nacht (01:44)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
29-apr	1	nacht (03:55)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
29-apr	1	avond (23:42)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
29-apr	1	avond (23:49)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)

30-apr	1	nacht (01:01)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
30-apr	1	nacht (01:11)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
30-apr	1	nacht (03:11)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
30-apr	1	avond (23:20)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
30-apr	1	avond (23:20)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
1-mei	1	nacht (02:49)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
1-mei	1	avond (22:35)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
2-mei	1	nacht (03:11)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
3-mei	1	avond (21:47)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
4-mei	1	avond (23:14)	Overstekend richting het zuiden (richting bosje)
4-mei	1	avond (23:54)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
5-mei	1	nacht (02:33)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij)
5-mei	2	nacht (02:31)	Overstekend richting het zuiden (rennend, richting bosje)
6-mei	1	nacht (01:08)	Overstekend richting noorden (richting bomenrij, onder het hekwerk door)

Naast de das zijn er ook nog steenmarter, vos, haas en huiskat waargenomen op de wildcamera.

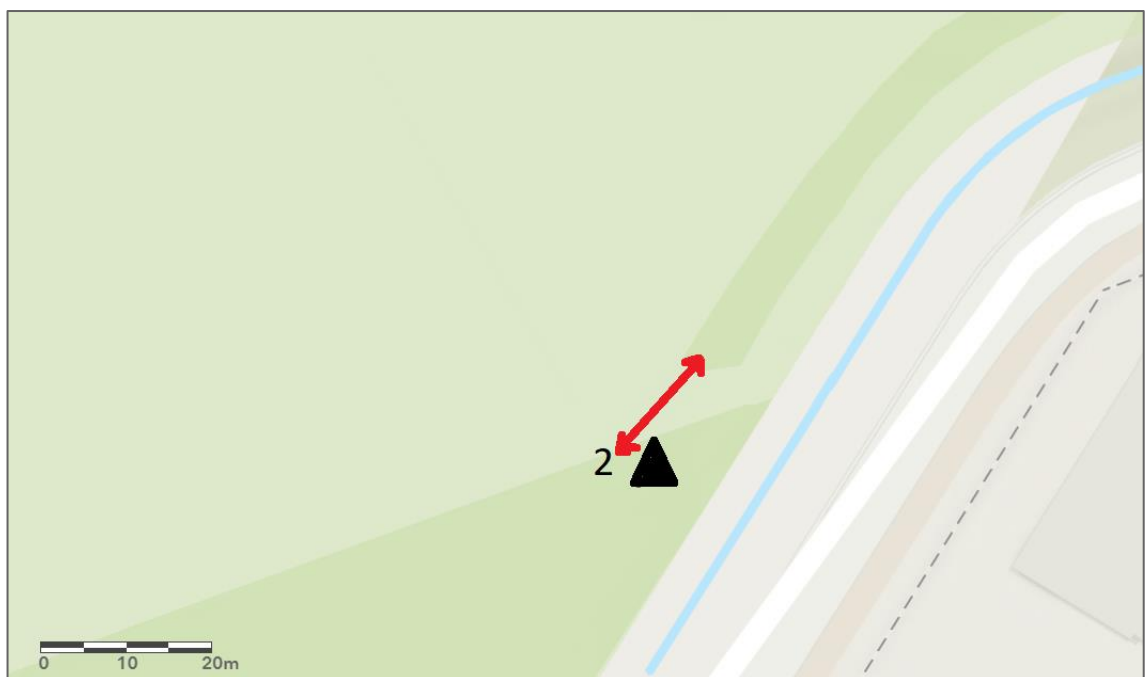

Figuur 2.4: das in de nacht van 26 april 2023, overstekend richting het noorden.

Figuur 2.5: das in de avond van 29 april 2023, overstekend richting het zuiden.

Figuur 2.6: met rood de beweeg richtingen van de das, bij wildcamera 2. De dassen bewegen vanuit het bosje richting de bomen rij (richting noord) en weer terug vanuit de rij lagen bomen richting het bosje (richting zuid).

Figuur 2.7: twee dassen op 5 mei 2023 van noord naar zuid

Figuur 2.8: geplaatste hekwerk op 5 mei 2023.

Figuur 2.9: das in de nacht van 6 mei 2023, overstekend richting het noorden onder het hekwerk door.

Wildcamera 3

In de periode van 26 april tot en met 14 mei 2023 zijn verschillende dassen waargenomen op wildcamera 4 (figuur 2.10 en 2.11). De wildcamera stond gericht op de noordelijke wildtunnel, op een wissel nabij een mestputje. De dassen zijn waargenomen vanuit de bomen rij richting de wildtunnel en weer terug vanuit de wildtunnel richting de rij lagen bomen (figuur 2.12). Op de camera is te zien dat de dassen gebruik maken van de wildtunnel (figuur 2.13). Daarnaast zijn er ook dassen waargenomen parallel aan de bomenrij.

In tabel 2.2 zijn de data, aantal, tijden en gedrag van de dassen weergegeven. De das(sen) maken op een avond/nacht soms meerdere keren gebruik van de wissel. Meestal werd er maar 1 das per keer waargenomen op de camera, alleen op 30 2023 april zijn twee dassen waargenomen (figuur 2.14).

Opvallend is dat vanaf 12 mei de wissel uit de bomenrij dicht begint te groeien (figuur 2.15), 21 mei is de wissel in de bomen rij volledig dicht gegroeid (figuur 2.16). Dassens maken dan ook geen gebruik meer van de wissel.

Tabel 2.2: aantal dagen waargenomen dassen per dag, tijd en de gedraging bij wildcamera 4.

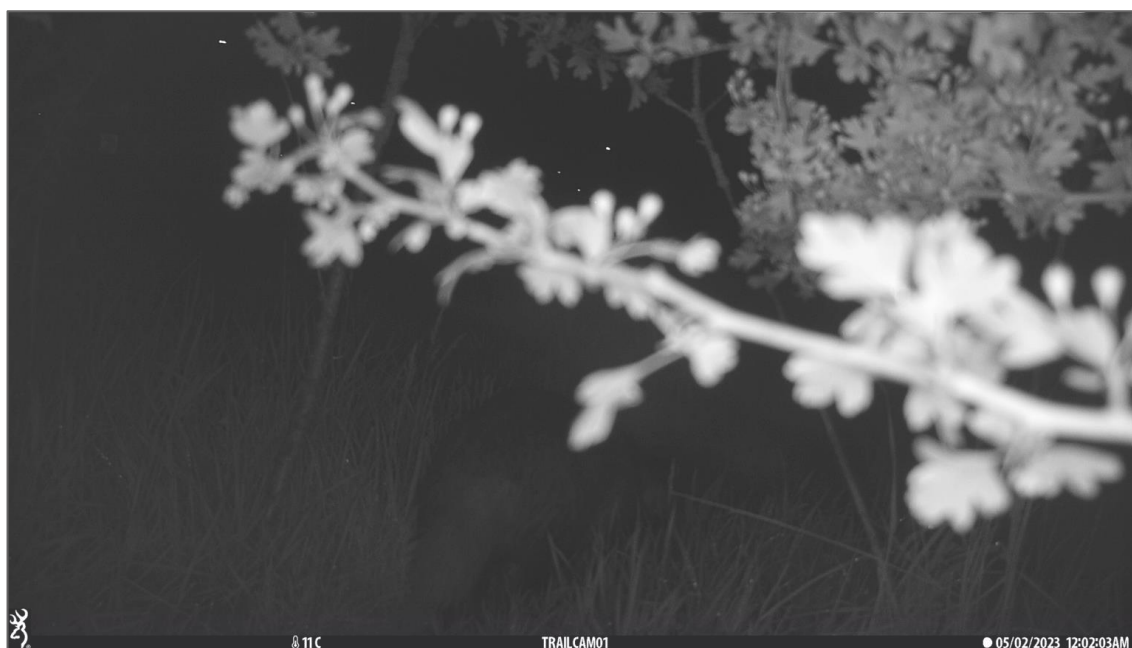
dag	aantal	tijd	gedrag
26-apr	1	nacht (01:53)	komt uit wildtunnel
26-apr	1	nacht (02:13)	lopend richting het noorden, parallel aan de rij bomen
26-apr	1	nacht (02:29 tot 02:38)	Vanuit bomen voor de camera, richting wildtunnel, voor de wildtunnel maar weer terug richting bomen bij de camera en dan in de wildtunnel, weer uit de wildtunnel en uiteindelijk in de wildtunnel
26-apr	1	avond (10:28 tot 10:33)	lopend vanaf bomen bij camera, richting wildtunnel en weer terug richting camera (niet in wildtunnel)
26-apr	1	avond (10:43 tot 10:56)	lopend vanaf bosje camera richting wildtunnel en weer terug richting camera (niet in wildtunnel) vervolgens lopend richting het noorden over het pad parallel aan rij bomen
27-apr	1	nacht (01:26 tot 01:29)	Aanlopen vanaf zuiden over het pad parallel aan rij bomen, richting wildtunnel (maar niet erin) en loopt vervolgens verder richting het noorden over het pad.
27-apr	1	nacht (02:03)	aanlopen vanaf zuiden over het pad parallel aan rij bomen, vervolgens richting wildtunnel en in wildtunnel
27-apr	1	nacht (03:30)	vanaf wildtunnel richting camera
27-apr	1	avond (10:55)	vanaf wildtunnel richting bomen camera
27-apr	1	avond (11:33)	vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel (in wildtunnel)
28-apr	1	nacht (00:07)	hoofd uit wildtunnel
28-apr	1	nacht (00:33)	richting wildtunnel
28-apr	1	nacht (01:42)	vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel

28-apr	1	nacht (02:49)	vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel (in wildtunnel)
30-apr	1	nacht (02:13)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel
30-apr	1	avond (11:11)	Vanaf bomenrij bij camera richting wildtunnel (rennen)
30-apr	2	avond (11:14)	voor de camera bij de bomen en richting het zuiden
30-apr	1	avond (11:23)	richting bomenrij bij de camera
1-mei	1	nacht (01:01)	richting bomenrij bij de camera
1-mei	1	nacht (03:47)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel
2-mei	1	nacht (00:03)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel
4-mei	1	nacht (03:35)	lopend over het pad, parallel aan bomen rij, van noord naar zuid
5-mei	1	nacht (02:49)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel
7-mei	1	nacht (03:10)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel (rennend)
7-mei	1	nacht (04:13)	Vanaf bomenrij bij de camera richting wildtunnel
14-mei	1	avond (10:47)	Richting bomenrij bij de camera

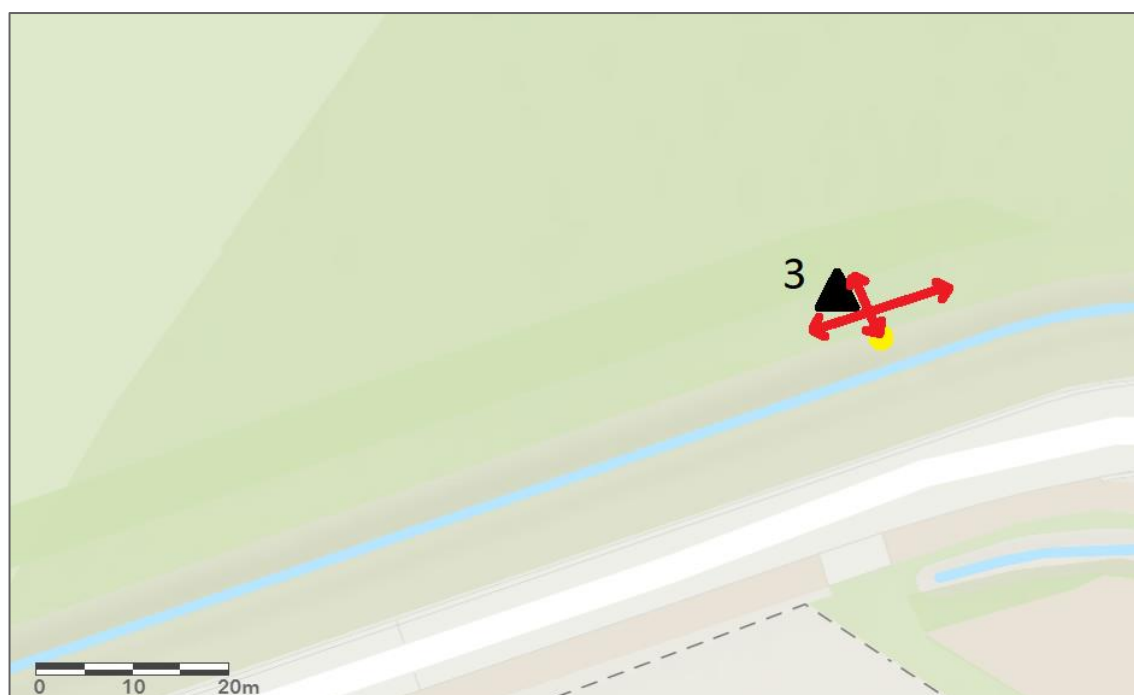
Naast de das zijn er ook nog steenmarter, vos, haas en huiskat waargenomen op de wildcamera.

Figuur 2.10: das in de nacht van 26 april 2023, voor de wildcamera in de bomen rij.

Figuur 2.11: das in de nacht van 2 mei 2023, lopend richting de wildtunnel.

Figuur 2.12: met rood de beweeg richtingen van de das, bij wildcamera 3. Het gele rondje geeft de ingang van de wildtunnel weer. De dassen bewegen vanuit de bomenrij bij de camera richting de wildtunnel en weer terug vanuit de wildtunnel richting de bomenrij bij de camera. Daarnaast bewegen de dassen enkele keren parallel aan de bomenrij van noord naar zuid en van zuid naar noord.

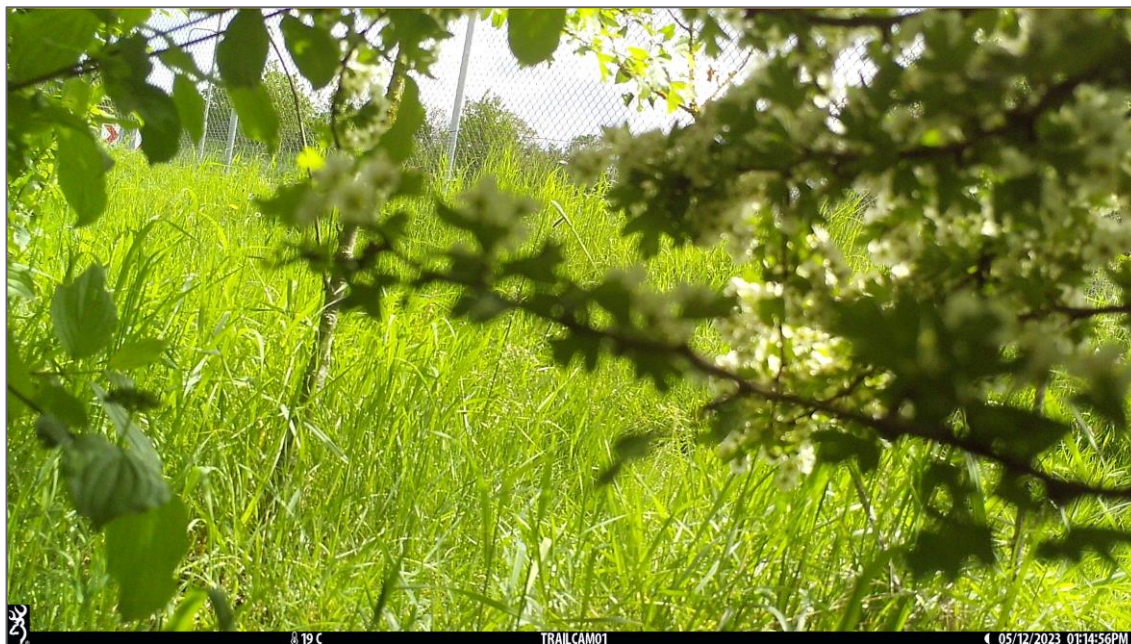

Figuur 2.13: das in de nacht van 26 april 2023, komt uit wildtunnel.

Figuur 2.14: twee dassen in de nacht van 30 april 2023, in de bomenrij voor de camera.

Figuur 2.15: begroeiing bij de wissel op 12 mei 2023.

Figuur 2.16: begroeiing bij de wissel op 21 mei 2023, met een kat in het hoge gras.

Wildcamera 4

Er zijn geen dassen waargenomen op wildcamera 5, bij de wissel bij de wildtunnel. De ingang van de wildtunnel was op 25 mei ook begroeid met hoog gras.

2.3 Conclusie habitatanalyse

Op 25 april 2023 is wildcamera 2 geplaatst. Tussen 25 april en 6 mei 2023 zijn dagelijks een of twee dassen gezien (met uitzondering van 28 april 2023, die avond is er geen das gezien). Op 5 mei 2023 is er een tijdelijk hekwerk lijnrecht op de wissel geplaatst. Dit hekwerk is nog eenmalig gepasseerd door de das op 6 mei 2023, daarna zijn er t/m het verwijderen van de camera op 25 mei 2023 geen dassen meer waargenomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het plaatsen van het hekwerk heeft geleid tot het tijdelijk niet meer functioneren van de wissel.

De wissel waarop de camera is gericht loopt van zuidelijke bosgebied waarin verschillende dassenpijpen aanwezig zijn, naar foerageergebied. Door het veelvuldige en eenduidige gebruik (bijna dagelijks, en steeds lopend in één richting), kan aangenomen dit een belangrijke wissel is en dat het foerageergebied onderdeel uit maakt van het essentiële foerageergebied van de das.

Wildcamera 3 is tussen plaatsing en verwijdering (25 april tot 25 mei 2023) bijna dagelijks gebruikt door de das. De das gebruikt deze wissel in verschillende manieren. Het nabijgelegen pad parallel aan de bomenrij wordt vaak gebruikt, waarschijnlijk als lijnvormig element ter oriëntatie en bescherming. De wissel verbindt het MAA terrein met het buitengebied van Ulestraten. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de das ook dit foerageergebied vaak gebruikt. Opvallend hierbij is dat camera 5, die gericht stond op de wild tunnel in het zuiden van het MAA terrein, geen opnames heeft. Het is bekend dat dassen ook gebruik maken van kunstmatige tunnels als verblijfplaats, waarbij de tunnel een functie kan hebben als vluchtpijp, bijburcht of zelfs kraamburcht. Er zijn niet elke avond waarnemingen gedaan bij de wildtunnel en daarbij zijn er geen waarnemingen gedaan van gesleep met nestmateriaal. Hierdoor wordt niet verwacht dat de wildtunnel fungeert als kraamburcht. Echter is mogelijk dat de das de wildtunnel gebruikt als vluchtpijp of bijburcht, een vaste rust- en verblijfplaats.

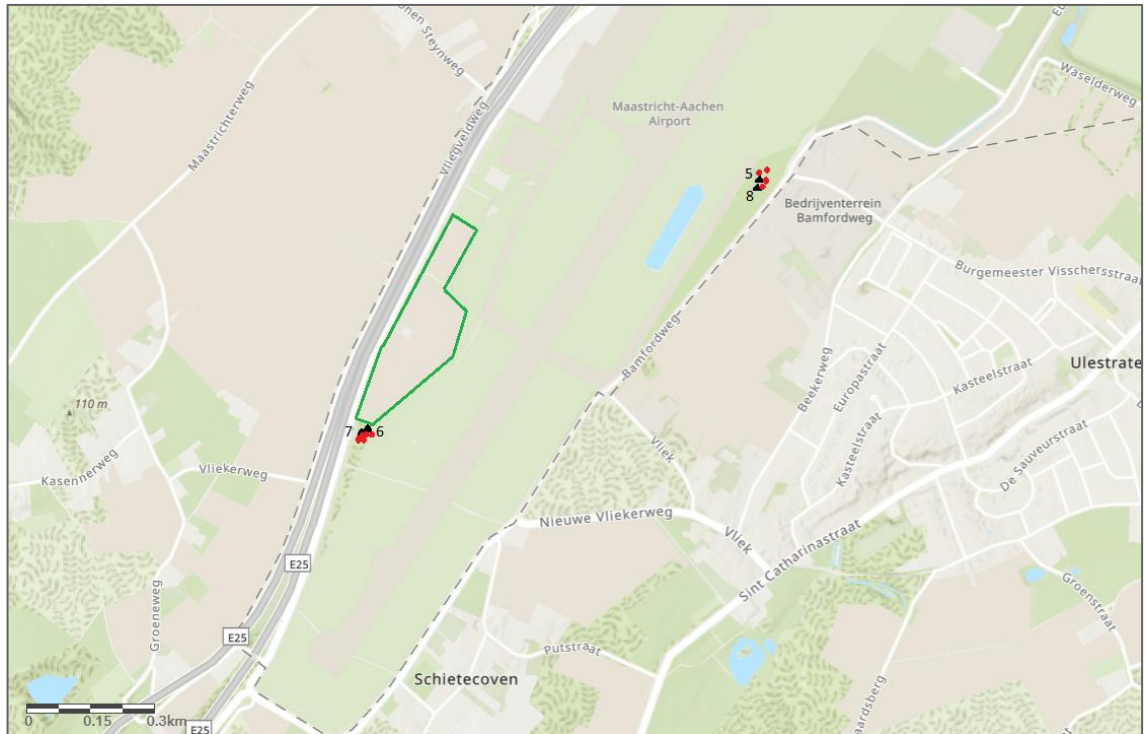
Wildcamera 1 heeft geen opnames gemaakt tussen 25 april en 25 mei 2023. Wildcamera 1 is geplaatst precies op een wissel die het plangebied binnen gaat. De wissel was op 25 mei 2023 volledig begroeid, daarnaast zijn er op 25 mei 2023 geen wissels meer aangetroffen richting of op het plangebied.

3. Burchtstatus

3.1 Methode

Op dinsdag 25 april 2023 zijn er twee camera's geplaatst bij de pijpen ten zuiden van het plangebied. Daarnaast zijn er nog twee camera's geplaatst bij de burcht ten oosten van het plangebied. De camera's hebben in totaal 30 dagen opgehangen en zijn op donderdag 25 mei opgehaald.

In figuur 3.1 zijn met een zwart vierkanten de wildcamera's aangeduid, het cijfer staat voor het nummer van de wildcamera. Met een rode cirkel zijn de pijpen die zijn waargenomen aangeduid.

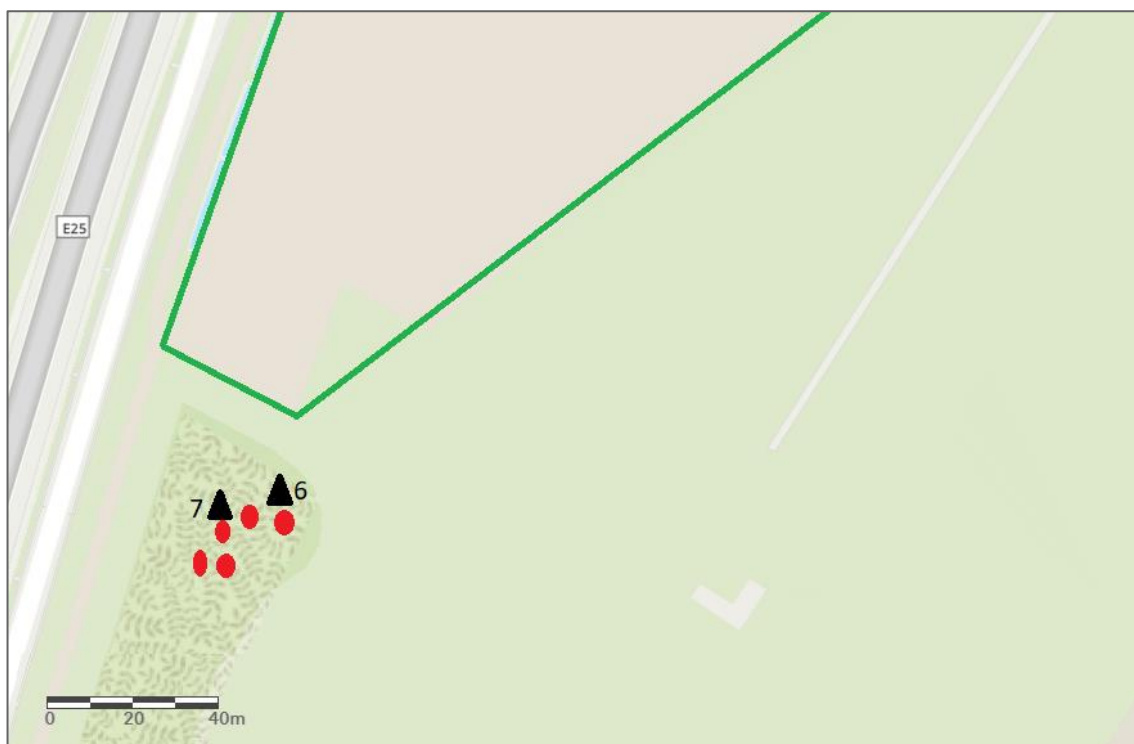
Figuur 3.1: burcht/pijpen locatie en wildcamera's op het terrein van Maastricht Aachen Airport. De zwarte driehoeken geven de locaties van de wildcamera's weer, de rode cirkels zijn de locaties van de pijpen en met groen is het plangebied omlijnd.

3.2 Resultaat

3.2.1 Resultaat veldbezoek

In figuur 3.2 is ingezoomd op de pijpen rondom het plangebied. Hierop is te zien dat er in het bosje ten zuiden van het plangebied, in totaal 5 pijpen zijn waargenomen. Tijdens het veldbezoek op 25 april 2023 waren er op 2 pijpen verse grond uitwerp te zien. Hier zijn de camera's 6 en 7 vervolgens opgehangen. De andere pijpen waren niet belopen en was geen activiteit op te zien. Tijdens het ophalen van de camera's op 25 mei 2023 was het gehele bosje volledig begroeid met brandnetels en kleeftkruid. Er was geen verse activiteit te zien bij de pijpen.

Figuur 3.2: burcht/pijpen locatie en wildcamera's op het terrein van Maastricht Aachen Airport, ingezoomd op het bosje ten zuiden van het plangebied. De zwarte driehoeken geven de locatie van de wildcamera's weer, de rode cirkels zijn de locaties van de pijpen en met groen is het plangebied omljnd.

In figuur 3.3 is ingezoomd op de pijpen in het bosje aan de overzijde van de start en landingsbaan. Hierop zijn in totaal 4 pijpen te zien. Tijdens het veldbezoek op 25 april 2023 was bij een pijp lichte activiteit te zien door de aanwezigheid van verse zand uitwerp, hier is camera 5 geplaatst. De andere camera, camera 8, is geplaatst bij een pijp waar ook een wissel te zien was tijdens het veldbezoek. Bij de andere pijpen was geen activiteit te zien. Tijdens het ophalen van de camera's op 25 mei 2023 was het gehele bosje volledig begroeid met brandnetels en kleeftkruid. Er was geen verse activiteit te zien bij de pijpen.

Figuur 3.3: burcht/pijpen locatie en wildcamera's op het terrein van Maastricht Aachen Airport, ingezoomd op het bosje ten oosten van het plangebied. De zwarte driehoeken geven de locatie van de wildcamera's weer en de rode cirkels zijn de locaties van de pijpen.

3.2.2 Resultaten wildcamera's

Wildcamera 5

Camera 5 stond bij het bosje ten oosten van het plangebied, aan de andere kant van de start- en landingsbaan. Hier zijn geen dassen op waargenomen. Op 27 april 2023, twee dagen nadat de camera is opgehangen zijn ze hier gestart met het kappen van bomen. Dit was niet bekend bij idverde advies. Waarschijnlijk zijn er geen dassen waargenomen doordat er te veel verstoring heeft plaats gevonden.

Wildcamera 6

Camera 6 stond bij het bosje ten zuiden van het plangebied. In tabel 3.1 zijn de data, aantal, tijden en gedrag van de das weergegeven. De das is een keer waargenomen, op 4 mei 2023, nabij de pijp (figuur 3.4). Echter maakte de das geen gebruik van de pijp. In de loop van de maand is het gebied ook volledig begroeid met brandnetel en kleeftkruid.

Tabel 3.1: aantal dagen waargenomen das per dag, tijd en de gedraging bij wildcamera 7.

dag	Aantal	tijd	gedrag
4-mei	1	nacht (02:26)	nabij pijp

Naast das is er ook steenmarter, haas en muis waargenomen op de wildcamera.

Figuur 3.4: een das in de nacht van 4 mei, nabij de pijp.

Wildcamera 7

Camera 7 stond bij het bosje ten zuiden van het plangebied. Op de camera zijn geen dassen waargenomen. In de 30 dagen dat de camera er stond is het bosje ook volledig dicht gegroeid met brandnetel en kleeftkruid. Tijdens het veldbezoek op 25 mei 2023 waren er ook geen verse sporen meer te vinden van de das nabij de pijpen in het bosje.

Wildcamera 8

Camera 8 stond aan de rand van het bosje ten oosten van het plangebied, aan de andere kant van de start- en landingsbaan. Op de camera zijn geen dassen waargenomen. De camera hing aan een boom gericht op een ingang van een burcht, langs deze boom liep ook een wissel. Bij het ophalen van de camera bleek dat de boom waar de camera aan hing was omgezaagd, vermoedelijk met de werkzaamheden op 27 april 2023 (zie camera 6). De wissel en de ingang van de burcht was op 25 mei volledig begroeid met brandnetel en kleeftkruid.

3.3 Conclusie burchtstatus

Camera 5 en 8 waren opgesteld in een bosperceel dat (buiten weten van idverde Advies om) gekapt is. In de korte periode tussen het ophangen van de wildcamera's (25 april 2023) en het kappen van bomen (27 april 2023) zijn geen dassen waargenomen op de camera's. Echter kan aan het uitblijven van waarnemingen, door de korte waarnemingsperiode, geen conclusie worden verbonden. Het is dan ook onduidelijk wat de functie van dit bosgebied

is voor de das. Voor de bomkap werd er bij camera 5 verse zanduitworp gezien bij een dassenpijp. De andere dassenpijpen waren al langere tijd niet belopen. Hiermee kan een functie als kraambucht worden uitgesloten. Mogelijk fungeerde de dassenpijpen wel als bijburcht, en vervult het een functie als vaste verblijfplaats.

Camera 6 en 7 zijn geplaatst in het bosje direct ten zuiden van het plangebied. Op deze camera's is eenmalig een das gezien. Daarbij is verse graafactiviteit waargenomen bij twee pijpen. Dit indiceert dat de das gebruik maakt van het bosje, en dat er een vaste verblijfplaats aanwezig is.

4. Conclusie

Onderzoeksdoel

Het doel van dit onderzoek is antwoord krijgen op de vraag 'is er door de aanleg van P7 sprake van verdwijnen van foerageerareaal van de das waardoor er sprake is van indirecte vernietiging van de burcht en dus een overtreding verbodsbepaling Wet natuurbescherming artikel 3.10?'. De bijbehorende deelvraag is: 'Dient in het kader van de aanleg P7 foerageergebied te worden gecompenseerd om aantasting van de burcht en daarmee overtreding van verbodsbepaling artikel 3.10 te voorkomen, en wat houdt dat in?' om antwoord op deze vraag te krijgen is het van belang om te weten is wat de status van de burchten op het MAA terrein is.

Resultaten

Uit de camerabeelden gericht op het bosje direct ten zuiden van het plangebied, is eenmalig een das bij een pijp vast gelegd. Daarbij bleek uit het veldbezoek dat hier vijf dassenpijpen aanwezig waren, waarvan twee vers belopen. Er gaat één wissel vanuit dit bosje het plangebied in. Hier heeft een wildcamera gehangen, die geen opnames heeft gemaakt. Daarnaast was de wissel om 25 mei 2023 ook niet meer aanwezig. Omdat er gedurende de onderzoeksperiode geen dassen zijn waargenomen op de planlocatie, kan worden uitgesloten dat het plangebied een onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de das. Bij de dassenpijpen in het bosje is op 04 mei 2023 een das waargenomen. Er kan geconcludeerd worden dat het bosje een vaste rust/verblijfplaats van de das herbergt. Echter is het plangebied geen foerageergebied van de das.

In het bos ten westen van het plangebied zijn kapwerkzaamheden geweest. In dit stuk zijn twee wildcamera's geplaatst op wissels (camera 2 en 3) welke bijna dagelijks dassen hebben vastgelegd. De camera's die in dit bos geplaatst waren op de dassenpijpen hebben geen dassen vastgelegd, mogelijk omdat de dassenpijpen zijn verlaten als verstoring van de kapwerkzaamheden. Daarnaast zijn er ook op 25 mei 2023 geen verse sporen waargenomen die wijzen op aanwezigheid van de das. Het is onduidelijk wat de functie van de pijpen is voor de das. Door het veelvuldig waarnemen van dassen op de wissels kan echter niet uitgesloten worden dat dit bos onderdeel uit maakt van het functionele leefgebied van de das.

Conclusie en aanbevelingen

Ondanks dat het agrarisch terrein geschikt is als foerageergebied voor de das, kan er geconcludeerd worden dat het gebied geen onderdeel is van het foerageergebied van de das. Er zal dan ook door de aanleg van P7 geen sprake zijn van verdwijnen van foerageergebied van de das waardoor er geen sprake is van indirecte vernietiging van de burcht en dus ook geen overtreding van de verbodsbepaling Wet natuurbescherming artikel 3.10. Er dient dan ook voor de aanleg van P7 geen foerageergebied te worden gecompenseerd. Daarnaast wordt de burcht ten zuiden van het plangebied momenteel ook niet gebruikt door de das. Echter is het op basis van dit onderzoek niet uit te sluiten dat de burcht geen actieve status meer heeft, hiervoor is dient bekend te zijn of de burcht al vijf jaar niet in gebruik is (BIJ12, 2017).

Literatuur

- Bij12. (2017). Kennisdocument DAS Meles meles. BIJ12.
- Bommel, F. v., Vreugdenhil, S., & La Haye, M. (2015). *De Das*. Zeist: KNNV Uitgeverij
- Fahner, F. (2019). *Dassenmonitoring Bedrijvenpark AviationValley 2019*. R201902-A
- Lievense Milieu B.V. (2020). *Nader onderzoek Ecologie. Functies voor beschermde soorten binnen het toekomstige MAABI P7 terrein*. SLM008488.RAP.NO.001.
- NDFF. Geraadpleegd van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/login.zul> op 17-04-2023
- Zoogdierverseniging (z.d.) *Das*. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/das> op 01-05-2023